

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำราชาศัพท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำราชาศัพท์จากรามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ ถ้อยคำที่กำหนดขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของบุคคล ไม่เฉพาะแต่พระมหากษัตริย์เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าลงมาถึงพระสงฆ์ขุนนางหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และสุภาพชน

การแบ่งลำดับชั้นการใช้คำราชาศัพท์

๑. พระมหากษัตริย์ ๒. พระบรมวงศานุวงศ์ ๓. พระสังฆราชเจ้าและพระสงฆ์
 ๔. ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ๕. สุภาพชน

ตัวอย่าง คำราชาศัพท์หมวดเครือญาติ

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระอัยกา พระอัยกี	ปู่ ตา	พระอัยยิกา	ย่า ยาย
พระชนก พระบิดา	พ่อ	พระชนนี พระมารดา	แม่
พระปิตุลา	ลุงหรืออา (ฝ่ายพ่อ)	พระปิตุจฉา	ป้าหรืออา (ฝ่ายพ่อ)
พระมาตุลา	ลุงหรือน้า (ฝ่ายแม่)	พระมาตุจฉา	ป้าหรือน้า (ฝ่ายแม่)
พระเชษฐา	พี่ชาย	พระเชษฐภคินี	พี่สาว
พระอนุชา	น้องชาย	พระกนิษฐา	น้องสาว
พระมเหสี พระชายา	ภรรยา	พระสวามี พระภักสดา	สามี
พระโอรส	ลูกชาย	พระธิดา	ลูกสาว

ตัวอย่าง คำราชาศัพท์หมวดร่างกาย

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระเศียร	ศีรษะ	พระกรรณ	หู	พระนาภี	สะดือ
พระนลาฏ	หน้าผาก	พระเนตร	ตา	พระอุทร	ท้อง
พระโอษฐ์	ปาก	พระขนง	คิ้ว	พระองคูลี	นิ้วมือ
พระทนต์	ฟัน	พระนาสิก	จมูก	พระหัตถ์	มือ
พระชีวหา	ลิ้น	พระศอ	คอ	พระอูระ	อก

ตัวอย่าง คำราชาศัพท์หมวดคำกริยา

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
เสด็จ	ไป	พระราชดำเนิน	เดิน	ทรงม้า	ขี่ม้า
ทรงน้ำ	อาบน้ำ	ประจวร	ป่วย	ตรัส	พูด
เสวย	รับประทาน	พระราชทาน	ให้	ทอดพระเนตร	ดู
โปรด	ชอบ	กริ้ว	โกรธ	ชำระพระหัตถ์	ล้างมือ
ประทับ	นั่ง	บรรทม	นอน	พระนิพนธ์	แต่งหนังสือ

ตัวอย่าง คำราชาศัพท์หมวดสิ่งของเครื่องใช้

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
ฉลองพระองค์	เสื้อ	พระสนับเพลา	กางเกง
ซับพระองค์	ผ้าเช็ดตัว	แก้วน้ำเสวย	แก้วน้ำ
พระจุฑาภรณ์	ปิ่นประดับเพชร	ฉลองพระเนตร	แว่นตา
พระฉาย	กระจก	ฉลองพระบาท	รองเท้า
พระมาลา	หมวก	พระอ้ามรงค์	แหวน
พระวิสูตร	ม่านหรือมุ้ง	พระแท่น	เตียง
พระกฤษณาทล	ต่างหู	พระราชอาสน์	ที่นั่ง

ตัวอย่าง คำราชาศัพท์หมวดคำสรรพนาม

สถานะในการพูด	คำราชาศัพท์	ใช้กับ
แทนชื่อผู้พูด (บุรุษที่ ๑)	ข้าพระพุทธเจ้า	พระมหากษัตริย์
	เกล้ากระหม่อม (ผู้ชาย)	เจ้านายชั้นรองลงมา
	เกล้ากระหม่อมฉัน (ผู้หญิง)	เจ้านายชั้นรองลงมา
	กระผม ดิฉัน	ผู้ใหญ่, พระสงฆ์
แทนชื่อผู้ที่เราพูดด้วย (บุรุษที่ ๒)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	พระมหากษัตริย์
	ฝ่าพระบาท	เจ้านายชั้นสูง
	พระคุณเจ้า	พระสงฆ์ผู้ทรงสมณศักดิ์
แทนชื่อผู้ที่เรากล่าวถึง (บุรุษที่ ๓)	พระองค์	พระมหากษัตริย์
	ท่าน	พระสงฆ์